

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle uudeksi alueidenkäyttölainsi

Maakuntahallitus 16.06.2025 § 80
156/03.06.03/2025

Ympäristöministeriö on pyytänyt Pohjois-Karjalan maakuntaliiton lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle uudeksi alueidenkäyttölainsi 11.7.2025 mennessä. Alueidenkäyttölain lisäksi aineistossa on mukana esitys jäljelle jäävän alueidenkäyttölain muuttamisesta laiksi kaavojen toteuttamisesta, esitys rakentamislain muuttamisesta sekä alustava luonnos alueidenkäyttöasetuksesta, joka viimeistellään myöhemmin ja tulee erikseen lausunnoille syksyllä 2025.

Isossa kuvassa taustalla on maankäyttö- ja rakennuslain uudistus, joka laki on päädytty jakamaan neljään eri lakiin, joista ensimmäisenä voimaan tuli rakentamislaki vuoden 2025 alusta. Samalla jäljelle jääneen lain nimeksi muutettiin alueidenkäyttölaki. Uutta alueidenkäyttölakia valmistelevala työryhmän työ käynnistyi loppuvuodesta 2023 ja päättyi syyskuussa 2024. Valmistelu perustui vahvasti hallitusohjelman linjauksiin, joista nousi uusina asioina mm. yksityisten maanomistajien aloiteoikeus ja kumppanuuskaavoitus. Työryhmän esitykseen on syksyn jälkeen tehty kevään 2025 aikana muutoksia, joista keskeisin on tuulivoimayleiskaavoihin liittyvät etäisyysäädökset.

Esityksen tavoitteena on uudistaa alueidenkäyttöä koskevat säännökset hallitusohjelman tavoitteiden toteuttamiseksi. Esityksen tavoitteena on myös, että alueidenkäyttöä koskevia säännöksiä uudistettaessa otetaan huomioon alueidenkäytön suunnittelun tulevaisuuden haasteista, muuttuvasta toimintaympäristöstä sekä aluehallinnon rakenteiden muutoksista aiheutuvat kehittämistarpeet.

Hallituksen esityksessä maakuntakaava rajattaisiin koskemaan vain valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittäviä asioita ja myös maakuntakaavan oikeusvaikutuksia rajattaisiin. Kuntien yhteinen yleiskaava ohjaisi yleiskaavaa maakuntakaavan sijasta ja kuntien yhteinen yleiskaava olisi mahdollista hyväksyä kuntien valtuustoissa. Lakiin lisättäisiin säännökset maanomistajan yleiskaavaa ja asemakaavaa koskevasta aloiteoikeudesta sekä kunnan mahdollisuudesta antaa asemakaavaa tai yleiskaavaa koskeva ehdotus maanomistajan valmisteltavaksi. Lakiin lisättäisiin myös suurimpien kaupunkiseutujen yhteistyövelvoitetta, asemakaavan ja yleiskaavan yhteiskäsittelyä, aurinkovoimarakentamista ohjaavaa yleiskaavaa ja tuulivoimalan vähimmäisetäisyyttä asutuksesta koskevat säännökset. Kaavoitusmenettelyä koskevia säännöksiä yksinkertaistettaisiin. Muutoksenhakuoikeus asemakaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä rajattaisiin tietyissä tilanteissa asianosaisiin ja yhteisöille lisättäisiin muistutusvelvoite valitusoikeuden käyttämisen edellytykseksi.

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto on valmistellut lausunnon, joka paneutuu maakuntaliiton aluesuunnittelutehtäviin, mutta mukaan kuntayhtymänä on nostettu myös kuntia koskevia näkökohtia.

Ehdotus	(MKJ) Maakuntahallitus päättää antaa ympäristöministeriölle liitteen mukaisen lausunnon.
---------	--

Päätös Hyväksyttiin yksimielisesti kokouksessa tehdyin tarkistuksin.

Lisätietoja Pasi Pitkänen, suunnittelujohtaja
etunimi.sukunimi@pohjois-karjala.fi, puh. 0400 832 572